การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

Improving Academic Achievement in Thai Traditions and Culture of Grade 2 Students at Wat Wangkhanaithayikaram School Using Supplementary Skills Exercises

วรวิทย์ อัคราภิชาต[1] และ ณัฏฐ์ สิริวรรธนานนท์[2]

Worawit Akkharapichat[1] and Nat Siriwatthananont[2]

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Graduate Certificate Program in Teacher Professionalism

Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Corresponding Author, E-mail: [1]worrawit96@gmail.com

Retrieved: February 21, 2026; **Revised:** March 3, 2026; **Accepted:** March 3, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการามที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 83.64/85.00 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.64 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.00 ซึ่งแสดงว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.64 (S.D. = 1.40) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.00 (S.D. = 1.23) คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 7.36 คะแนน คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย; โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม

Abstract

This study was purposed: 1) develop and determine the effectiveness of supplementary skills exercises on Thai traditions and culture for Grade 2 students to meet the 80/80 standard; 2) compare academic achievement before and after using the supplementary skills exercises on Thai traditions and culture for Grade 2 students; and 3) study the satisfaction of Grade 2 students with learning using the supplementary skills exercises on Thai traditions and culture. The sample consisted of 22 Grade 2 students from Wat Wangkhanaithaikaram School studying in the first semester of the 2025 academic year, selected through simple random sampling. The research instrument was a supplementary skills exercise book. This research employed three materials: 1) a skill-enhancing exercise on Thai traditions and culture for Grade 2 students; 2) a lesson plan; and 3) a satisfaction questionnaire. Statistical analyses included the mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test.

The research found that:

1. The effectiveness of the skill-enhancing exercises on Thai traditions and culture for Grade 2 students was found to be 83.64/85.00 overall, with process effectiveness (E1) at 83.64 and outcome effectiveness (E2) at 85.00. This indicates that the effectiveness of the skill-enhancing exercises on Thai traditions and culture for Grade 2 students exceeded the established standard of 80/80.

2. A comparison of pre-test and post-test scores using the skill-enhancing exercises on Thai traditions and culture for Grade 2 students showed a pre-test average score of 9.64 (S.D. = 1.40) and a post-test average score of 17.00 (S.D. = 1.23). The average score increased by 7.36 points, representing a significant percentage increase.

3. Statistically significant at the .05 level. The overall satisfaction of second-grade students at Wat Wangkhanaithaikaram School with learning using supplementary skill-building exercises on Thai traditions and culture was at a high level, and when considered item by item, all items were at a high level.

Keywords: Academic achievement; Supplementary Skills Exercises; Wat Wangkhanaithayikaram School

บทนำ

สภาพการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อย่างรวดเร็ว ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่เริ่มมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้อยู่ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงคือการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันไป (ฐิยาพร กันตาธนวัฒน์, 2565) สังคมประกอบไปด้วยกลุ่มคนมากมายที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของสังคมที่ไม่ได้ประกอบไปด้วยคนเพียงแค่กลุ่มเดียว จากพื้นฐานของความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนี้ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มตน มีทั้งสิ่งที่เป็นลักษณะร่วมและสิ่งที่เป็นลักษณะเฉพาะเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม (อัมพร สุคันธวณิช และพวงเพชร สุรัตนกวีกุลม, 2565) การดำรงชีวิตของมนุษย์ต้องอาศัยวัฒนธรรม ขณะที่สัตว์หรือสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นไม่จำเป็นต้องใช้วัฒนธรรม ทำให้สามาถจำแนกความแตกต่างระหว่างมนุษย์และสัตว์ ในด้านการตอบสนองเชิงพฤติกรรมและสัตว์ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่ามนุษย์คือสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวที่สร้างและใช้วัฒนธรรม อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมไม่ใช่ผลผลิตจากธรรมชาติหากแต่เกิดจากระบวนการปฏิสังสรรค์ทางสังคมระหว่างสมาชิกภายในสังคมนั้น ๆ โดยจะสร้างวัฒนธรรมวัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มตน ดังนั้นแต่ละสังคมจึงมีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มซึ่งย่อมมีความหลากหลายและแตกต่างกันไป (ปุรินทร์ นาคสิงห์, 2565)

การจัดการศึกษายุคนี้ได้รับผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด (จิติมา วรรณศรี, 2564) สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม เป็นโรงเรียนวิถีพุทธที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน โรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักหน้าที่ของตน มีความเสียสละและจิตอาสา พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการยึดมั่นในค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนการสืบทอดขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีของท้องถิ่นและของชาติ การเรียนการสอนในโรงเรียนไม่เพียงมุ่งพัฒนาทางวิชาการ แต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตใจ ผู้เรียนได้รับการอบรมบ่มเพาะด้านคุณธรรม ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และความเมตตา โดยมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การทำบุญตักบาตร ฟังธรรม กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมจิตอาสา และกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับและนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม จึงเป็นสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณค่า และเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ความคิด และทักษะการเรียนรู้ แต่จากการติดตามผลการเรียนพบว่านักเรียนบางส่วนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ นอกจากนี้ นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย อันเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทย เช่น ประเพณีวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่น การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมอันดีงาม รวมถึงการตระหนักถึงคุณค่าของการอนุรักษ์ประเพณี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและค่านิยมของคนรุ่นใหม่ส่งผลให้นักเรียนรับเอาค่านิยมจากต่างชาติเข้ามาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย ภาษา การใช้สื่อสังคมออนไลน์ หรือแนวคิดการใช้ชีวิต จนหลงลืมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงานของไทย ครูผู้สอนจะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับ

ชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียน พร้อมทั้งบูรณาการการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรมไทยควบคู่กันไป การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมจริง เช่น การเข้าร่วมงานประเพณีท้องถิ่น การฟังนิทานพื้นบ้าน หรือการปฏิบัติในกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น และค่อย ๆ ซึมซับคุณค่าทางวัฒนธรรมเข้าสู่การดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และใช้สนับสนุนผลการวิจัย โดยแบ่งการทบทวนออกเป็นหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความรู้ความสามารถ หรือทักษะที่ผู้เรียนได้รับหลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ การปฏิบัติงาน หรือการสังเกตพฤติกรรม แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมุ่งเน้นว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ โดยมีปัจจัยสำคัญ เช่น วิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ แรงจูงใจ และความพร้อมของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ ศรีหล้า (2567) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิศาลรัญญาวาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.23 – 0.50 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.26 - 0.67 3) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20-0.50 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.27 - 0.67 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

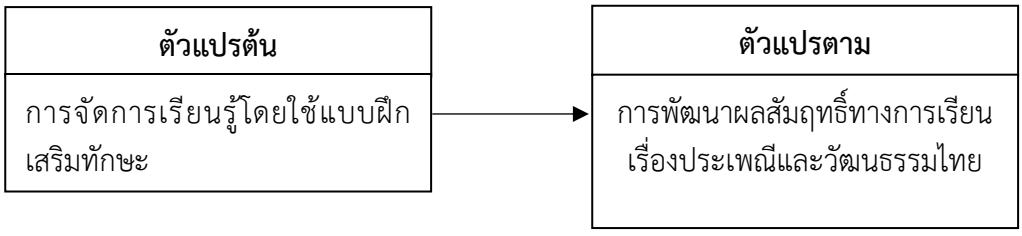
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ในอดีตอย่างมีเหตุผล เห็นความเชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน และสามารถนำบทเรียนจากอดีตมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ แนวคิดสำคัญคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ไม่ท่องจำเพียงอย่างเดียว ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการสืบค้น อภิปราย และตั้งคำถาม รวมทั้งเปิดโอกาสให้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง การใช้สื่อภาพ แผนที่ หรือแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โฟโก้ (Fogo, 2025) ได้อธิบายความหมายในบริบทการศึกษาว่า ประวัติศาสตร์คือการพัฒนา “สมรรถนะการสืบสอบ” (Inquiry Competency) ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตั้งคำถาม วิเคราะห์หลักฐาน และสร้างข้อสรุปจากเหตุการณ์ในอดีตได้อย่างมีเหตุผล

3. แนวคิดเกี่ยวกับแบบฝึกเสริมทักษะ แบบฝึกเสริมทักษะ คือ สื่อหรือกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทบทวน และพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง โดยออกแบบให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และเนื้อหาที่เรียน แนวคิดสำคัญของแบบฝึกเสริมทักษะ คือ การเรียนรู้เกิดจากการลงมือทำและการฝึกซ้ำอย่างมีระบบ ช่วยเสริมความเข้าใจ เพิ่มความแม่นยำ และสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียน อีกทั้งควรมีความหลากหลาย น่าสนใจ และเรียงลำดับจากง่ายไปยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2565) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ว่า เป็นงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดและการแก้ปัญหา เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้นักเรียนค้นพบจุดบกพร่องของตนเองและสามารถปรับปรุงการเรียนรู้ได้ทันที

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2565) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะมีความจำเป็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสื่อและอุปกรณ์อย่างหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากแบบฝึกจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะในรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยสื่อและกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นรูปธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องล้วนสนับสนุนแนวคิดว่าการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและบริบทของผู้เรียน สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 175 คน กลุ่ม

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 22 คน ได้จากการเลือกแบบง่าย เป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนคละระดับความสามารถ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกเสริมทักษะวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยที่ 5 เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้นำแบบฝึกเสริมทักษะและแบบสอบถาม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบฝึกเสริมทักษะและแบบสอบถาม ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มจากการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) แล้วจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ รวม 6 คาบ เมื่อสิ้นสุดการสอนให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) และตอบแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน รวมทั้งใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest–Posttest Design) โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียน (T1) และหลังเรียน (T2) ภายหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ (X)

ผลการวิจัย

1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ที่	ระหว่างเรียน (50)	หลังเรียน (10)
1	42	8
2	40	8
3	46	9
4	38	7
5	42	9
6	45	9
7	39	8
8	41	8
9	47	10

ที่	ระหว่างเรียน (50)	หลังเรียน (10)
10	40	8
11	43	9
12	44	9
13	37	7
14	45	9
15	48	10
16	41	8
17	39	8
18	43	9
19	42	8
20	40	8
21	45	9
22	43	9
คะแนนรวม (∑)	920	187
ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	41.82	8.50
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	2.97	0.86
ร้อยละ (Efficiency)	83.64	85.00
E_1/E_2 = 83.64 / 85.00		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมแบบฝึกเสริมทักษะมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.64 / 85.00 ซึ่งแสดงว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนำค่าประสิทธิภาพที่ได้ตามเกณฑ์ 80/80 ไปทดลองกับผู้เรียนจำนวน 22 คน เพื่อหาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	จำนวนคน (N)	คะแนนเต็ม (20)	$\overline{x}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	22	20	9.64	1.40	162	1,200	24.58*	.00.
หลังเรียน	22	20	17.00	1.23				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.64 (S.D. = 1.40) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.00 (S.D. = 1.23) คะแนนเฉลี่ยนเพิ่มขึ้นถึง 7.36 คะแนน คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า

คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 24.58, p < .05) แสดงถึงผลกระทบ (Effect Size) ที่ชัดเจนมาก ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระ (แบบฝึกเสริมทักษะ) สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป.2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยภาพรวม (n = 22)

ข้อ	ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การนำเสนอเนื้อหา	4.46	0.32	มาก
2	การออกแบบเอกสารประกอบการเรียน	4.44	0.44	มาก
3	ความพึงพอใจในการเรียน	4.47	0.36	มาก
	รวม	**4.46**	**0.25**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ความพึงพอใจในการเรียน ($\bar{X}$= 4.47, S.D. = 0.36) รองลงมาคือ การนำเสนอเนื้อหา ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.32) และน้อยที่สุดคือ การออกแบบเอกสารประกอบการเรียน ($\bar{X}$= 4.44, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการนำเสนอเนื้อหา

ข้อ	การนำเสนอเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การนำเสนอง่ายต่อการเข้าใจ	4.59	0.54	มากที่สุด
2	ภาษาที่นำเสนอมีความเข้าใจง่าย	4.33	0.51	มาก
3	การจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียน	4.42	0.61	มาก
4	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม	4.51	0.52	มากที่สุด
5	จำนวนข้อของแบบฝึกหัดเหมาะสม	4.45	0.50	มาก
	รวม	**4.46**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการนำเสนอเนื้อหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.46, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ การนำเสนอง่ายต่อการเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.59, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.51, S.D. = 0.52) และน้อยที่สุดคือ ภาษาที่นำเสนอมีความเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.33, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการออกแบบเอกสารประกอบการเรียน

ข้อ	การออกแบบเอกสารประกอบการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	มีความสะดวกในการใช้งาน/ศึกษา	4.40	0.62	มาก
2	มีการจัดวางองค์ประกอบบทเรียนได้เหมาะสม	4.63	0.60	มากที่สุด
3	ตัวอักษรมีความชัดเจนเหมาะสม	4.38	0.58	มาก
4	ภาพประกอบเหมาะสมกับบทเรียน	4.50	0.66	มากที่สุด
5	เอกสารประกอบการเรียนมีความน่าสนใจ	4.32	0.64	มาก
	รวม	**4.44**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการออกแบบเอกสารประกอบการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.44, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ มีการจัดวางองค์ประกอบบทเรียนได้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.63, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ภาพประกอบเหมาะสมกับบทเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.50, S.D. = 0.66) และน้อยที่สุดคือ เอกสารประกอบการเรียนมีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.32, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านความพึงพอใจในการเรียน

(n = 22)

ข้อ	ความพึงพอใจในการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนกระตือรือร้นและมีความสนุกในการเรียน	4.57	0.56	มากที่สุด
2	นักเรียนได้รู้ผลคำตอบด้วยตนเองได้ทันที	4.57	0.54	มากที่สุด
3	นักเรียนพอใจในการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน	4.31	0.55	มาก
4	นักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนด้วยตนเองได้	4.51	0.59	มากที่สุด
5	นักเรียนมีอิสระในการเรียน	4.40	0.59	มาก
	รวม	**4.47**	**0.36**	**มาก**

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านความพึงพอใจในการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.47, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ นักเรียนได้รู้ผลคำตอบด้วยตนเองได้ทันที อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ นักเรียนกระตือรือร้นและมีความสนุกในการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.57, S.D. = 0.56) และน้อยที่สุดคือ นักเรียนพอใจในการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.31, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมแบบฝึกเสริมทักษะมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.64 / 85.00 ซึ่งแสดงว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างเอกสารประกอบการเรียนตามขั้นตอน โดยเริ่มจากศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาการสอนทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์แก่นักเรียน การวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล การใช้เอกสารประกอบการเรียนสร้างแบบเอกสารประกอบการเรียน ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาจนเป็นเอกสารประกอบการเรียนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้เอกสารประกอบการเรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้เอกสารประกอบการเรียนที่ผู้รายงานค้นคว้าสร้างทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการฝึกซ้ำ ย้ำทวน หลายๆ ครั้ง จนนักเรียนเกิดทักษะเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้เอกสารประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยค้นคว้าสร้างและพัฒนาขึ้น เป็นไปตามหลักจิตวิทยาและเป็นไปตามลักษณะเอกสารประกอบการเรียนทางวิทยาศาสตร์ที่ดี ซึ่งจะทำให้สอนทักษะต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.64 (S.D. = 1.40) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.00 (S.D. = 1.23) คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 7.36 คะแนน คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 24.58$, $p < .05$) แสดงถึงผลกระทบ (Effect Size) ที่ชัดเจนมาก ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระ (แบบฝึกเสริมทักษะ) สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป. 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนเกิดทักษะกระบวนวิธีการค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และนักเรียนสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นเครื่องมือในเรียนรู้ในเนื้อหาสาระอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้ผู้สอนได้ใช้จิตวิทยาในการให้นักเรียนทำเอกสารประกอบการเรียน คือ มีการชี้แจงถึงจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมในเอกสารประกอบการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ มีการสาธิตและการอธิบาย และให้นักเรียนได้ ฝึกปฏิบัติหลังจากการอธิบาย สอดคล้องกับเกสรา มหัทธนบุญนพ (2564) ศึกษาเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์สากลที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับวัชพร แย้มอิ่ม (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการนำเสนอเนื้อหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ การนำเสนอง่ายต่อการเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม

อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ภาษาที่นำเสนอมีความเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะแบบฝึกเสริมทักษะ มีลำดับขั้นการเรียนรู้อย่างชัดเจน นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ภายใต้การดูแลของครูผู้สอน ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนักเรียนได้เรียนรู้ ลองทำ ทำให้นักเรียนได้เรียนและได้ฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว จะทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับฐาปนีย์ รักภูบาล (2565) ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวัชพร แย้มอิ่ม (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกที่ออกแบบให้เหมาะสมกับวัย มีภาพประกอบ กิจกรรมหลากหลาย และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และจดจำได้ดีขึ้น การใช้แบบฝึกเสริมทักษะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของประเพณีและวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ สรุปได้ดังนี้

ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 83.64/85.00 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.64 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.00 ซึ่งแสดงว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามที่กำหนดไว้ และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.64 (S.D. = 1.40) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 17.00 (S.D. = 1.23) คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 7.36 คะแนน คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 24.58$, $p < .05$) แสดงถึงผลกระทบ (Effect Size) ที่ชัดเจนมาก ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระ (แบบฝึกเสริมทักษะ) สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ป. 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยอมรับสมมติฐานการวิจัย ตลอดจนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดวังขนายทายิการาม ด้านการนำเสนอเนื้อหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ การนำเสนอง่ายต่อการเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59,

S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.51, S.D. = 0.52) และน้อยที่สุดคือ ภาษาที่นำเสนอมีความเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.33, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สร้างหรือพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกับเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การใช้แบบฝึกเสริมทักษะเพื่อฝึกทักษะกระบวนการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ ควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติมากที่สุด ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะที่มีหลายหลากรูปแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำ ย้ำทวน ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ น่าสนใจ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ศึกษาผลการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์กับตัวแปรอื่น ๆ

1.4 ศึกษาเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น สื่อมัลติมีเดีย แบบเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ประกอบและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการนำผลจากการศึกษามาพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ สื่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกสรา มหัทธนบุญนพ, และสิรินาถ จงกลกลาง. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หน่วยการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารราชพฤกษ์*, *19*(1), 21-29.

จิติมา วรรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ.

ฐาปนีย์ รักภูบาล. (2566). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*, *15*(2), 11 - 26.

ฐิยาพร กันตาธนวัฒน์. (2565). *จิตวิทยาการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน Educational Psychology for Learner Development*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: หจก.มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.

ปุรินทร์ นาคสิงห์. (2565). *สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2565). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชพร แย้มอิ่ม. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *นโยบายของสำนักงานคระกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

อาทิตย์ ศรีหล้า. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.*วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 4*(3), 70–79.

อัมพร สุคันธวณิช และพวงเพชร สุรัตนกวีกุล. (2565). *มนุษย์กับสังคม.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Fogo, B. (2025). *Pedagogical content knowledge in history teaching*. New York: Routledge.